

**Koulousi
Olo Iyoswo loso Poul A'am
Koulousi somne'no
Mt̄'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno S̄mo'mjofoho.**

Jisas ahwomomne'no nto s̄imentiso sohonta soswo *t̄wenti-nain'nji* (29) *teti-war'nji* (31) nto uyakolo'mentisopol̄keno olo iyoswo loso Poul kako a'amu Koulousi somne'no mt̄'mokumentisofoho. I oso'no ango Koulousi hopo sopo ne'no a'amu 'Apousel' Sohwafe Syoho iyoswo somo Poul oso ango Koulousi sopo i'mofayo so'no mamti'mokinyofoho. Oso iyoswo mt̄'mokiyo hwap̄ingoso olenoho. Ango Koulousi sopo a'amu *Nousitik* osohwa humunyoponoho. Oso a'amu hiso hof̄ko Jisas̄mo in̄ngkunyo Koulousinjo sofe s̄imeho hi'ntnnnonohino somo wonyo umokontan̄ngkofi Poul kako olo iyoswo loso hof̄kimo ito'no m̄hwajiyo'ne mt̄'mokumentisofoho. Iyoswo homo lomjo hungkuno s̄mo'mjoso olenoho. Jisas sohwo yo'mayo hopi'nonohino somo yakolo'nyo hweho. Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mt̄'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofo lihwasi t̄ifi un̄ngkohwano.

¹⁻² Ngko Pouli'ni K̄lais Jisas̄ye hungkuno a'amumo uyohoj̄ku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. An̄tu olo syoho loso'no

kakoe huno mta'ni n̄hwosopo'mentisofoho. Ngko'nji nen̄ngkwa'wehwo Timouti'nji nekwo nohumentai olo iyoswo loso sekwo a'amu Koulousi sokune'no mt̄'mokalokuhwayo. Sekwo An̄tuye a'amu soku K̄lais̄mo s̄meho hi'ntnnono uyont̄fi kakine'no yokumpohn'nyo lohokwofo. Oso'no emo'n̄ngkohoho. Nan̄ngkwohwo An̄tu kako sekumo yo'mayo wop̄ingo selohof̄hwosi sekwoe s̄meho pompenjiyo wosejapmmontonoho. Oso'no emo'n̄ngkohoho.

A'amu Koulousiso hof̄iko An̄tumo s̄meho hi'ntnnono uyimentohofoho.

³ Nekwo jomo ujoso engolopohamo nekwo sekune'no isamoyoka nakwoe Hwe Engo Jisas K̄lais̄ye Mpohune'no isamoyoka ulalokuhwoyo.

⁴⁻⁶ Hwap̄ingoso sekumne'no hungkuno ole upo'nalokuhwayo. Hohonta s̄mo'mo ne'mo An̄tuye hungkuno wop̄ingo se'ma'mentiso sohonta sekwo haloho po'mento hofoho. Yo'mayo wop̄ingo An̄tu sekumne'no selohofone so'no ahwomomo womant̄feho. Oso'no sekwo K̄lais̄ Jisas̄mo s̄meho hi'ntnnono nehopi uyont̄fi An̄tuye hwe moy'a'mi hopi'nonohino soku sekwo s̄meho afa inalokwofo. An̄tuye hungkuno wop̄ingoso se'ma'mentiso hopaso ango yawojo'meemo u'malofoho. Hungkuno wop̄ingo loso upa'nont̄fi yahino wop̄ingo yalokwofo. Sekwo oso hungkuno s̄mo'mo upa'n̄mentohofo sohonta An̄tu sekumo sefo'mayo'ne so'no huno seyahon̄ngki oso yahino wop̄ingo somo ema'mentohofoho.

⁷ Epeefilos sohwo kako Anituye hungkuno wopingo hiso losetihwamentiso so'no sekwo kakine'no huno seyohoho. Osohumo nekwo kakine'no simeho afa uyalokuhwoyo. Kako Kilaisiye syoho ulohofiyi wopingo hweho. Kako nekwo'nji syoho afa'nonohino hweho. Kako hofiyi efo'mawo'nìngkiso sohwo Kilaisiye syoho somo wopingo mokosyohumawo'nìngkohoho.

⁸ Anituye Towahuno Wopingo kako sekumo simeho afa inyo yahino wonyoangkafo sejapmentiso so'no Epeefilos kako elimentisofoho.

*Poul kako a'amu Koulousi somne'no
Anitu yokumpohn'nyo utofo'ne Anitumo jomo
ulimentisofoho.*

⁹ Oso hungkuno homo somo simo'mo upo'nontai nekwo oso homo somo Anitumo sekumne'no jomo ulomawo'nìngkuhwoyo. Olo so'no jomo ulalokuhwayo,

Anituye sekwo yo'mayo ifitnne'ento limentisoso sekwoe hunomo womehu'meesesyono.

Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako nosefo'mahonìngkuhwosi sekwo Anituye yahino wopingo so'no huno wopingo tipemafikuji Anituye hunomne'no huno waseyimtononoho.

Oso'no jomo ulalokuhwoyo.

¹⁰ Oseso yo'mayo yahino wopingo nakwoe Hwe Engo hi umo'none somo sekwo inìngkafijoso sekwoe yahino humayoso kakoe simeho wopingo umokantifeho. Yo'mayo syoho sekwo ifijoso ne umo'nìmontonoho. U sekwo Anitumne'no huno seyososo oso hunoso engo umo'nìmontonoho.

11 Olo so'nji sekumne'no jomo ulalokuhwoyo. Nakwoe Hwe Engo sohwoe yokumpohn'nyo wonyoangkafoso kako yokumpohn'nyo setofīhwoso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofīkuji yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo sīmeho wopīingo'nji wohumantīfeho.

12 Oseso sīmeho wopīingo'nji nohumafīkuji nanīngkwohwo Anītumo isamoyoka ulantīfeho. Hwapīngoso kako kakoe mehomí somne'no yo'mayo wonyoangkafo ulohofoneso mapitnne'ento imentisoso sekwo mayoso hoponoho. Oso hiso Anītuye a'amú hopi'nonohino hn'nwi pomponahopo humalohwone hn'nwi nakwo womantanoho.

13 Hohonta mewoso sohwafe kanīngkwohwo Seten kako sīkwo'mjoho'mo yokumpohn'nyo nemokosyohumamentisofoho. I olohonta Anītu kako kakoe Hwomu anga'nohino sohumne'no umo'nalokunjo sohwoe termitofomo menehumajī'mentiso hn'nwi pomponahopo humalohwono.

14 Honīngkano wonyoso nakumo nokilo'mokomokonesyohumentanīngki Anītuye Hwomu Jisas kako nakwoe honīngkano wonyoso wae enaofonto nakumo isīhutofonema'mentisofoho.

Kīlais kakoe yahino'nji syoho ntnne hungkuno-foho.

15 Nakwo Anītu sohomo muhwonyo'njo iwo'nīngkuhwone sohwo kakoe Hwomu Kīlais a'amú uhwonīmentohofo sohwo kako Anītu'nji nīhu'no afafoho. Anītu kako nakwoe hwaho

yo'mayoso mamti'mokumentiso sohonta Jisas
Kilais kako humamentisofoho.

16 I Anitu kakoe Hwomumo ulahonìngki
Kilais huhwo sohwo yo'mayo ahwomomjo
hwahoponjo kako mtì'mokumentisofoho.
Yo'mayo uhwonìwo'nìngkuhwone so'nji
yo'mayo muhwonyo'njo iwo'nìngkuhwone
so'nji kako mtì'mokumentisofoho. Kako
Seten'nji kakoe towahuno wonyo sohwanji
mtì'mokumentisofoho. Kako a'amu ahwomomjo
sohwamo mokosyohumayo sohwanji a'amu
hwahoponjo sohwanji mtì'mokumentisofoho.
Yo'mayo hopi'nonohino mtì'mokumentisoso
Anitu kako Kilais kakimo enjwa'mo
ho'nahumentisofoho.

17 Yo'mayo mtì'mokumentisoso kako
hwapi'ngo hweho. Kakoe yokumpohn'nyo'nji
yo'mayoso huli'mokomokosyohumawo'nìngkiso
hweho.

18 Nakwo kakine'no inìngkawo'nìngkuhwone
so'nwi kakoe a'apaho'nwoho oso'no Jisas
nakwoe hwe mnokino engo'njo hweho. Nakwoe
songo humayoso kako hwapi'ngo hweho. Kako
poyo pe'nìngkahonìngki Anitu kakimo nìhu'no
sì'momo ne'mo ulìka'mentiso so'no kako
yo'mayo hopi'nonohino somo uyakolofonto
mokosyohumayo hweho.

19 Anitu kako kakoe Hwomu Jisasìmo
uhwosopo'mentisoso nje huno nje humayoso
kako hopi'nonohinoso womano lonto
uyìmentisofoho. Ose uyìmentisoso Jisasì'nji
kanìngkwohwo Anitu'nji sikoe humayo nìhu'no
afafoho.

20 Yo'mayo ahwomomjo so'nji hwa-hoponjo so'nji Anituye mangohwa imo'nimentihwoni'nwoho. I oso'no nakwo Anituye mango sohwana'nimne'no Anitu kako simeho afa unano lahoningki Jisas kaningkwohwoe hunomo intingkowahonengki iyo hwojiyafiku'nnyo somo a'amu sohwa Jisasimo fonjinto'fosyahonengkofi Jisas kakoe honyo usihuma'mentiso so'no Anituye simeho pompengo ifisyimo'mentisofoho. Oso'no Anitumo u'mayo'ne honingkanoso nakumne'no hwosampo'mentisofoho.

21 U sekwo soku hohonta sekwo huno wonyo'nji nohumantifi honingkano wonyo imotofo so'no Anituye mango sohwasi Anitu'nji mohummamotofo kuyoho. O'o sekwo ikanopo humamotofo kuyoho.

22 I olahonta Anituye hwomu sekumne'no poyo pe'nimentiso so'no Anitu kakoe a'amu ne kako'nji mokotiku'nyo'ne mesehumati'mentiso kuyoho. Oso'no Anitu sehwosopo'mentiso soku kakiyepono ipesemotasihwosi osopo sekwo honingkano wonyo ane'njo wohumantifeho. Sekwo Anituye simanopo lohofikuji wonimango masenonehoho.

23 I sekwo syoho ole fiyimno, Anituye hungkuno ne somo sekwo simeho hi'ntnnono uyikiji kakoe honingkanomo yokumpohn'nyo fikemokosyalohopmno. Yo'mayo hwahoponjoso honingkano hwasyomo ipesomotaweloho. O'o, yo'mayo hungkuno wopingo upa'nimentohoho somo nusikwajikutoho. Hungkuno hiloso a'amu hopi'nonohino olo hwaho lopo humalofo

sohwamo u'mayo'nefoho. Ngko Pouli'ni olo hungkuno wopingo homo losomne'no syoho ulohofiyu hwo'nyoho.

*Poul kako a'amu Koulousi somo
ufo'ma'mentisofoho.*

²⁴ Ngko sekumo sefo'mayo'ne tohino malokwe so'no s̄imonyo yalokweno. Hwapingooso sekwo An̄tumo in̄ngkawo'n̄ingkohofo soku sekwo K̄laisiye a'apaho fehohnjo kuyoho. K̄lais kakoe a'apaho hn̄n̄imo humaso so'no nakwo a'amumo ufo'mayone tohino malokuhwone so'no K̄lais huhwo tohino malofoho. Oso tohino K̄lais malokunjoso ngko moi'wo esojwafo'neso ufo'malokweno.

²⁵ An̄tu kakoe a'amu ne sokune'no syoho esotihwayo'ne n̄hwosopo'mentiso hwo'nyoho. Oso'no sefo'mayo hiso'no kakoe hungkuno hopi'nonohinoso wolosetihwamne'no yohono.

²⁶ Hohonta olo hungkuno hiloso n̄ihu'no hiyaso'mo wo'mojo so'no a'amu s̄imo'mo ne'mta'ango hopi'nonohinoso mupa'n̄immentohofofoho. I olohonta An̄tuye a'amu ne sohwamne'no olo hungkuno hiloso utihwa'nyopo nto i'mofapohoho.

²⁷ Olo hungkuno hiyaso'mo wo'mojo loso olenoho. K̄lais kako sekwoe s̄imehomo humaho. Oso'no hwangku sekwo An̄tu'nji wonyoangkafopo humayo'ne sekwo hontohumalofo. Olo hungkuno wonyoangkafo loso a'amu Juta somne'nohini'maho. O'o, a'amu temtitifo hopi'nonohino soku upa'n̄iftnne'ento lonetihwamentisofoho.

28 Oso'no nakwo Jisas Kìlaisimne'no a'amu hopi'nonohino sokumo hungkuno yolo'no hohini loset'hwalokuhwono. I nakwo a'amu anga'no anga'no hino olo hungkuno loso huno hofiyi eholhosasiyo'ne so'no huno pi'nìnggo engo syafisyyiwo'nìngkuhwono. Hwapingoso nakwo ole namo'nìngkohoho. A'amu nìhu'no hopi'nonohinoso hofiko honìngkano wonyomne'no i'waho ikuji Kìlaisimo inìngkayo yahinoso engo imo'nìngkuhwoso'no hofiko a'amu ne imo'nìngkuji Anitumo u'mapitnne'entani syoho engo yalokuhwono.

29 Olo syoho tohohmtnno'njo yalokwe loso nje yokumpohn'nyo'njì'maho. O'o, Kìlais Jisas kako kakoe yokumpohn'nyo ntapmmentiso so'nji yalokweno.

2

A'amu Koulousiso hofiko simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyikujo'no yo'mayo hungkuno hwasyo somo wae weemopife.

1 Sekwo upa'nìmno. Ngko sekumne'no a'amu Laoutisiyanta'ango sohwa hnnonji a'amu nom'ne nje sìmano manohonyo'njo imotofo sohwa hnnontnne'no syoho engo yalokweno. Syoho engo hiso olenoho. Mpohumo sekumne'no jomo engo ulalokweno.

2 Ole so'no nìmo'nìngkohoho. Sekwo yokumpohn'nyo ito'nìngkuji sìmeho finìmno. Sekwo Jisas Kìlaisimne'no huno eholhosahinìngkuji Kìlais ne sohune'no huno

waseyono. Anituye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso olohifoho. Kilaistyoho.

³ Yo'mayo huno wopingo hiyaso'mo wojoso wotipema'mo liso'manji u Kilaistimo weho. Osohumta'ni wotipema'monnoho. Anituye huno mikunimposo hopi'nonohinoso Kilaistimo ehuhnnawo'nnyo hwaho.

⁴ A'amu fihwo kako sekumo hwasyo hungkuno afofo'njo selihwoso'no sekwo mopiwasiyo'ne olo hungkuno loso ngko yolo hoso selalokweno.

⁵ Ngko sekwo'nji mohumayo hwo'nyoho. I oso'no u nje huno somo ngko sekwo'nji hopa humaleno. Sekwo Jisas hnne'no simeho hi'ntnnono engo uyontifi kakoe syoho hofiyoo yalokwofo so'no simonyo yalokweno.

Nakwo Jisasimo ufohi'nontani songo ne'no hu-mayo'neso nto ma'malohwono.

⁶ Kilaist Jisas sekwoe Hwe Engo imo'nimentiso so'no sekwo kako'nji hano femoyimno. Sikuno huhwo huhwi yo'mayo se'maso so'no Jisas sefo'mayo'ne so'no fisyaftiupmno.

⁷ Iyo kako hwahopo nta'ni afofo, mijo, yo'mayoso mawo'nngkiso pa'nyoso nakwo Jisas mta'ni yokumpohn'nyo nomehwasi nakwo iyo hopa engo imo'nngkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofano. Oso pa'nyo nakwo hungkuno wopingo losetihwamentihwone somo simeho hi'ntnnono engo uyimno. Yo'mayo Anitu sekumne'no imentiso so'no sekwo isamoyoka ulikuji sekwoe simehomo engo weesemofhwono.

8 A'amu hwasyo hungkunonji ifofo hungkuno'nji nomokokilo'mokokosesyohumanoho. Oso a'amu ose sohwa hofiko a'mane hungkuno'nji hwahoponjo hungkuno ntnne'no wolosetihwantife'no yohofo. Hofiko Kilaishiye hungkuno masejofoho. Oso'no sekwo huno ito'no syafisyikuji sekwo i'waho nto'no fiyimno.

9 Hwapingoso Anitu kakoe yokumpohn'nyo kakoe huno hopi'nonohinoso Kilaishiye a'apahomo ehuhnnamo'nnyofoho. Kilaishiye a'amu hwahoponjo sofe a'apaho manto olopo humamentiso sohwo Anituyoho.

10 Oso'no sekwo Kilaishi'nji humalofo soku Anitu kakoe yokumpohn'nyo nto seloho'maho. Kilaishiye huhwo sohwo kako yo'mayo towahuno yokumpohn'nyo somo mokosyohumawo'nningkiso hweho.

11 A'amu Juta sohwa nakwo Anituyue a'amu hwona'nyoho lontifi a'apaho sihu kolo'nimotofo hwafoho. I oso'no sekwo Kilaishi'nji humalofo soku sekwo Kilaishiye yahino wopingoso a'apaho sihu kolo'nyo yahino somo uyohopo'mentohofoho. Oso'no sekwoe a'apahomo makolo'nnyo kuyoho. O'o, sekwo huno wonyo so'nji honingkano wonyo so'njimo hotijwamo'nnyo hwasoho. Oso'no hwahoponjo yahino wonyo yokumpohn'nyo oso mta'ni Jisas kako sekumo isihutofosema'mentisofoho.

12 Mijo kiymayo huyo'mango so'no wosyofisyano. Mijomo kesojisyasiyoso olenoho. Nakwoe honingkano wonyo somne'no Jisas pe'nimentiso hopa pe'nalokuhwono. I mijo

mta'ni lïkafoso Jisasimmo Anitu ulika'mentiso hopaso nakwo lïkofalokuhwono. Nakwo Anituye yokumpohn'nyo hisomo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no Anitu kako Jisasinji songo humayo'neso nelikofalofoho.

¹³ Hohonta sekwo sekwoe honingkano wonyo somo mohotijwaofe sohonta sekwo temtitifo kengo soku Anituye hungkunomo tifi miningkayo so'no sekwo Anitumo u'mayo'ne honingkanoso nihu'no awonoho. Osohonta Anitu sehonimentisoso sekwo honingkano wonyo somo humantifi poyo pe'niningkohoho hopa humenaningkofi sehonimentisofoho. I olohonta Jisas kakoe songo humayoso sejopahoningki Anitu songo semokonto sekwoe wonyo wae yasemo'mentisofoho.

¹⁴ Oso honingkano hungkuno Anitu Mousesimo uyimentisoso mokillo'mokosyohumanyo somo nakwo hwotoho hmmentihwone so'no hungkuno hiloso sekwo wonyo kuyoho nalimojofoho. Yo'mayo honingkano wonyo nakwo imotohwoneso Anitu nomanto Jisasaye iyo hwojiyafiku'nnyo somo meho'nasyonto moi'wo imokumentisofoho.

¹⁵ Kilais kako iyo hwojiyafiku'nnyomo poyo pe'nimentiso sohonta kako Seten'nyi mewoso sofe yokumpohn'nyoso moi'wo imokumentisofoho. Anitu nje mango hwamo uti'hwa'nyopo uyakolofohefoho ulahoningki Seten kako wonimango unimentisofoho.

*Nakwo Jisasinji poyo nto
sape'nimentihwonefoho.*

16 Anitu kako yo'mayo naloho'mentiso so'no a'amu sekumo wosopayo'ne u mijo'ne honingkano hungkuno selifijo'manji osomo sekwo tifi iningkakutoho. U sekwo yo'mayo wosopayo nyo'neso u Sıkuno Engo somo muhwonyo'ne u hamno songo somne'no mosyafisiyo'njo sıkuno iyoho humayo somo muhwonyo'ne oso'no yoka selifijo'manji sekwo osomo haloho upekutoho.

17 Hohonta oso yahino imotofoso swo'nohinoho. Tifi imo'none so'no netihwayo'nefoho. I olohonta Kılais kako poso sohwo yahino ne somo hwapingo hweho.

18 A'amu fihwo kako kakoe yofe monje poj yasyonto kako ahwomomjo a'amu sofe yofe ho'nomawo'nıngkiso so'no selihwoso'no u ngko wojo uhwonıngkohe so'no ngko sekumo sehwofilo'nnyo hwo'nyoho. Ose seloso'manji sekwo oso hwoe hungkunomo haloho peku-toho. Oso hwe huhwo sohwo sekwo kakoe honingkanomo minıngkayo so'no kako sitofo noselihwoloho. O'o kakoe a'apahomne'nohino syafisiyıwo'nıngkiso hweho. Yokumpohn'nyo imo'nıwo'nıngkiso hweho.

19 Oso hwe huhwo sohwo kako Kılais nakwoe Hwe Engo sohumo mufohi'nyo hweho. I nakwo Jisasımo ufohi'nyo hn'nwi nakwo kakoe a'apaho'nwoho. Kako nakwoe mnokino engo'njo hweho. Nakwoe mnokino engo'njo huhwo sohwo kako kakoe a'apaho hn'nımo yokumpohn'nyo yano nejapıwo'nıngkisoso nakumo mehuli'mokonasyıwo'nıngkohoho. Oso'no kako kakoe a'apaho hn'nımo Anıtuye

yokumpohn'nyo'nji huno wopingo'nji nejaponto
sokafo nemokalofoho.

²⁰ Sekwo Kilaist'i'nyi sape'nimentohoho so'no Seten sohwo mewoso sohwanji hofiko sekumo yokumpohn'nyo mosemokosyohumafitnnehofo. I oso'no sekwo hohontajo honingkano hungkunomo iningkafijo so'no sekwo hofikimo enjwa'mo humalofo.

²¹ Olo honingkano hungkuno lomo sekwo peho'ne iningkowalokwofo. Sekwo yo'mayoso ahomo nomokosyohumafikutoho. Yo'mayo wosopayo noningkutoho. Yo'mayo somo nopp'mokukutoho.

²² Hungkuno hiso a'amu hofikoe huno mta'ni syafisyontifi lonetihwalokwofo. Yo'mayo hwa-hoponjoso moi'wo umo'nimoto yalofoho.

²³ A'amu oso honingkanomo iningkowalokwofo somo uhwonontani nakwo huno hwasyoso ole syafisyiwo'niningkuhwoni, U a'amu honingkano wopingo'njofoho. Hwapingooso hofiko hwomtame ehumantifi hofikoe yofe monje yasyontifi yo'mayo a'apaho umo lonteso monje yasyiwo'niningkohofofoho. I oso'no nakwo huno wonyo so'nji honingkano wonyo so'nji wae yaifo'neso hungkuno hiso monefo'manehoho. O'o, nihu'no awonoho.

3

Anitu kako Kilaist'i'nyi nakwo'njimo songo humayo'ne nelika'mentisofoho.

¹ Anitu kako Kilaist'i'nyi nakwo'njimo songo humayo'ne nelika'mentiso so'no nakwo

Kilaisi'ngi yo'mayo ahwomomjo so'ntnne'no yomohu'nyopo womeho'nosyano. Kilais nakwoe Hwe Engo sohwo yofe engo manto Anituye aho anga sohohnta'ni nemokosyohumayo'ne humaho. Nakwo kako'nji wohumantane'no yihwono.

² Sekwo yo'mayo hwahoponjo somne'no huno syafisyikutoho. O'o, yo'mayo ahwomomjo somne'no fisyaffihupmno.

³ Hwapingoso nakwo yo'mayo hwahoponjo somne'no poyo hopa pe'nontani songo humayo neso Jisasimo ufohi'nengkahoni'ngkuhwoni Jisas kako Anitumo ufohi'nengkahoni'ngki Anitu kako wopingo nemokosyohumaho.

⁴ Kilais nakwoe songo humayo'neso ne hweho. Kako utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no sekwo kako'nji nohumafikuji kakoe yokumpohn'nyo so'nji yofe engo so'nji womantifeho.

Olo hungkuno loso yahino yofoho so'nji songo ntnne'ne hungkunofoho.

⁵ Hwahoponjo yahino wonyo simeho mo'mo mnonawojoso poyo wape'nono. Yahino wonyoso olenoho. A'mohufo, hungkuno wonyo, simeho fefoyo, huno wonyo, nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi namo'nyo, osenoho. A'amu nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'noso sohwo kako yo'mayo ho.yangoso kako anitu pa'nyo umokonto kako oso humnohini in'ngkowalofoho.

⁶ A'amu oso yo'mayo hwahoponjo yahino wonyoso iwo'nengkohoho somo Anitu kako simeho wonyo uyonefoho.

⁷ Hohonta hon^{ing}kano wonyo hiso sekumo yokumpohn'nyo semokosyohumentan^{ing}ki sekwo soku yo'mayo wonyoso imotofo kuyoho.

⁸ I oso'no ololahonta sekwo yahino hopi'nonohino loso foholnaopmno. Simeho wonyo, yoka, sitofo, oso foholnaopmno. I sifajo'nji wonyo hungkuno so'nji sekwoe mango mta'ni noswapihwoloho.

⁹ Sekwo hwasyo hungkuno a'amu so'nji nohnn^{ing}kutoho. O'o, yo'mayo yahino wonyo imotofo somo nto ho'nao'mentohofofoho.

¹⁰ Oso'no sekwo a'amu songo imo'n^{it}mentohofofoho. Oso a'amu songo imo'nalokunjoso Anitu kako hwap^{ing}go hweho. Sikuno huhwo huhwi Anitu kako a'amu songo sokumo kakine'no huno wop^{ing}go sejaponto yahino songo'nji Anitu kako pa'nyo semokalofoho.

¹¹ Nakwo Anituye yahino songo ma'mentihwone hn'awi nakwo hinjohi'nwi afa'nwoho. I ole liwo'n^{it}ngkuhwoni, A'amu temtitifo kengo kengo mta'ango hwafoho. U hungkuno kengo'njo hwafoho. U Jutafe hon^{ing}kano hungkunomo in^{ing}kuwo'n^{it}ngkohofofoho. Hon^{ing}kano hungkunomo min^{ing}kayo'njofoho. U a'amu we'mta'angofoho. U hameponjo a'amufoho. U a'amu yofe engo'njo hwafoho. U a'amu sikinjofoho. Ose liwo'n^{it}ngkuhwoneso siki hungkunofoho. Hungkuno neso olenoho. Kilais nakwoe songo humayoso hwap^{ing}go sohwo kako nakwo a'amu kengo kengo hn'nimo nonafohi'nonto kako nakwo hinjohi'nimo

humaho.

*Nakwo hitoho inyo yahino somo
uniṅgkohwano.*

¹² Sekwo Anituye a'amu ne kuyoho. Kako sekumne'no hitoho ulofoso so'no kakine'no sehwosopo'mentisofoho. Oso'no sekwo kakoe yahino lomo tifi finingkamno. Sekwo a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho selofihwoso'no hofikimo wopingo ulohopmno. Sekwoe yofe monje yasyikuji sekwo a'amu somne'no hwa-hopo pawomno. A'amu fihwa sekumo wonyo selohopijoso sekwo simeho wonyo uyukutoho. O'o, sekwo simeho wopingo uyimno.

¹³ Sekwo a'amu so'nji fo'ma'nimno. U a'amu fihwa nom'ni hwamne'no simeho wonyo umo'noso so'no sekwo wonyo homo somo hohujwo'mo meho'naopmno. Nakwoe Hwe Engo sohwo nakwoe wonyo wae enao'mentiso oso pa'nyoso nakwo nom'ne hwafe wonyo so'no hohujwo ukinjaofano.

¹⁴ Yahino wonyoangkafo selohe so'nji nom'ne yahino anga'nohino nom'ne somo hwofilo'nnyo so'nji ufohi'nmno. Oso simeho inyoyahino so'nji ufohi'nmno. Simeho infijo'manji simeho afanjo wonyoangkafo'njo wohumantfeho.

¹⁵ Kilaikako simeho pompenjiyo nejapwo'niningkiso sohwo nakumo yokumpohn'nyo wonemokosyohumano. Kilaikako nakwoe a'apaho anga'nohino pa'nyo simeho pompenjiyo'nji humayo'ne so'no nakumne'no joho nalimentisofoho. Oso'no sekwo soku sikuno huhwo huhwi kakimo isamoyoka uliwo'nmno.

16 Kìlaisìye hungkuno wonyoangkafoso sekwoe sìmeho mo'mo nomafìkuji huno wopìngo sejapìhwosi yo'mayo iwo'nìngkohoho somo ufehu'mokasesyono. Ose ifijo'manji sekwo Kìlais mta'ni huno wopìngo tìpemafìkuji sekwo filutìhunìmno. Honìngkano wopìngo somo mìhwatnnìmno. Ose ifijoso sekwo Anìtumne'no sìmeho wopìngo semo'nìngkuhwoso'no sekwo Anìtuye hungkuno'njo Ta'njo Iyoswo ta filìmno. Oso'nji tajo angomjo ta so'nji ta nom'neso Anìtuye Towahuno sejapeso Anìtuye yofe ho'nomayo'ne filutìhunìmno.

17 Sekwo yo'mayo hungkuno wolano lìkuji ou syoho uyano lìkuji sekwo Jisasì'nji ejoku'nohumafìkuji sekwo Mpohwo Anìtumo isamoyoka ulìkuji yo'mayoso nakwoe Hwe Engo Jisasìye yokumpohn'nyo'nji fiyìmno.

A'mu somontohwa Anìtuye sìmeho wopìngo umokiyo'ne yahinofoho.

18 Sekwo moya'mi sofasi sekwoe hwehwamne'no hwahopo pawomno. Hofìkimo enjwa'mo fosyohumamno. Hofìkoe hungkunomo haloho ito'no popmno. Oso yahino nakwoe Hwe Engo moya'mi sofa hofìko ifitnne'ento imentisofoho.

19 Sekwo hwe sohwasi sekwoe moya'misafamne'no wasemo'nono. Sekwo sìmeho wonyo semo'nìngkuhwoso'no ape sofamo yoka hungkuno nulìkutoho. O'o, hungkuno hofiyò'nohino ulìmno.

20 Sekwo mehomì soku, senìngkwohwo sena'wohijafe hungkunomo sìkuno huhwo

huhwi haloho popmno. Ose ikujo'no Anitu kakoe simeho wopingo umo'nimontonoho.

21 Sekwo homningkwohwosasi homna'wohijasi sekwoe mehomife simeho wonyo umokukutoho. Oso hwapingo hiso ole, yoka, sitofo, sifajo hungkuno ulwo'ninkutoho. Yo'mayo ulohofikujo'no hofiko simeho tohino umningkuhwoso'no honingkano wonyomo wowantifeho.

Syoho ulohofiyso'ngi mokosyohumayo sohwaniye hungkunofoho.

22 Sekwo syoho ulohofiyso soku, sekwoe hwe engo sohwafe hungkunomo tifi finingkamno. Sekwoe syoho somne'no wasemo'nono. Syoho homo somo semokosyohumayo sohwo kako nosehoningkahoninkki syoho yokumpohn'nyo iwo'ninkohoho oso pa'nyoso ne'no fiyikuno. Hwapingoso sekwo Anituye yofe ho'nomayo'ne syoho yalokwofo.

23 Yo'mayo hopi'nonohino uyano likuji simo'mo ole fisyafighupmno. Olo syoho we'e loso a'amumne'no miyalokuyhwono. O'o, nakwoe Hwe Engo Anitumne'no yalokuhwono. Ose syafisyyiki syoho yokumpohn'nyo fiyikuno.

24 Sekwo iningo seyhwoloho. Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo sekwoe syoho yo'mayo so'no ho'yango ne sejaponefoho. Oso ho'yango neso Anitu nto hwosopeehumentisofoho. Sekwo Kilaisiye syoho ulohofiyso soku kako sekwoe Hwe Engo hweho.

25 A'amu fihwo kako wonyo yoso'manji kako tohino nomanefoho. Nakwoe honingkano

wonyomne'no Anitu kako tango monejape'njo iyoso'no afofo hungkuno mulanehwono.

4

¹ Sekwo hwe engo syoho selohofiyso sohwamo mokosyohumawo'nìngkohoho sohwasi, sekwo huno ole seyohi, Sekwoe Hwe Engo ne sohwo ahwomomo nohumanto sehonalofoho. Oso'no sekwo a'amu nomokosyohumawo'nìngkohoho sohwamo yahino wopingo'nohini ulohopmno.

Olo yahino lomo finingkamno.

² Sekwo Mpohumo jomo ujo so'ne yahino somo yokumpohn'nyo fiksesyohumamno. Sekwo Mpohumo jomo ulano lìkuji sìmo'mo huno nto'no syafisysikuji Mpohumo jomo ulìkuji isamoyoka ne'nohini ulìkuno.

³ Sekwo Anitumo nakune'no nefo'mayo'ne jomo ulìmno. Olo so'no ulìmno. Anitu kako kakoe hungkuno lutihwayo'ne honìngkano wonamofiyono. Olo hungkuno hiloso hwapingooso Kìlaisìyoho. Hohonta hungkuno hiloso hiyaso'mo wentanìngki Kìlais ehontojwahumentisoso ololahonta ngko hungkuno hiloso a'amu somo lutihwahonìngko a'amu fisso nakwolaho lontifi impo'angomo intofanìhumentohofofoho.

⁴ Oso'no olo hungkuno Kìlais ehontojwahumentiso loso ngko a'amumo nto'no lutihwayo'ne sekwo ngkine'no Mpohumo jomo ulìmno. Olo syoho Anitu ntapmmentiso loso ngko a'amufe huno somo ito'no eholhosasiyo'ne Mpohumo jomo ulìmno.

⁵ Nakwo olo hwaho lopo siki humayo'ne'maho. O'o, nakwo Anituye syoho ulohofiyonwoho. Oso'no sekwo nom'ne a'amu Anitumo iningkawo'nningkohoho so'nji nohumafkuji sekwoe yahino somne'no huno ito'no syafisysyikuji Anituye honingkano wopingo utihwamno.

⁶ Hungkuno ulikujo'no siki hungkuno so'nji wonyo hungkuno so'nji nolikutoho. O'o, Anituye hungkuno nto'nohino esyohumafkuji huno wopingo tipemafkuji hungkuno hofiyonohini filimno. Ose ifijoso a'amu sekumo yo'mayo hungkuno selohoningkujo'no sekwo aku hungkuno ito'nohino ulimno.

Poul kako Tikikosi'nji Ounesimosi'njimo lihwatimentisofoho.

⁷ Tikikos sohwo kako nose'mahwosi nje hungkuno yo'mayo so'no sejo'ne hweho. Kako Anituye syoho so'no hi umo'niningkahonikingi nakwo'nji syoho yalofoho.

⁸ Oso'no ngko Tikikos sekuyepono uhwojalokweno. Kako yo'mayo ne'ma'maso so'nji selihwosi sekumo yokumpohn'nyo wasesosofito'montonoho.

⁹ Nekwo Ounesimosuhuhwo'njimo sekuyepono lihwojalokuhwoyo. Tikikosi'nji siko nose'mahosisi yo'mayo olopo ne'ma'maso so'no wolosetihwanjiyoho.

Poul kako a'amu Koulousi somo nje a'amu kuyoho ulimentisofoho.

¹⁰ Alisitakos sohwo impo'angomo ngko'nji humantihwoyo sohwo kako nje

a'amufo selalofoho. Mak, Mponopasiye koniŋkwa'wehwo kako huhwo'nji nje a'amufo selalofoho. Mak huhwo sohwo sekuyepono se'maso'manji nto selimale hopaso sekwo kakimo utmafikuji hofiyohumamno.

¹¹ A'amu nom'ne Jisas Jasitos kako huhwo'nji nje a'amufo selalofoho. Oso a'amu Jutafe temtitifo mta'ango hufa'u sihune sohwa hofiko Anituye yo'mayo hopi'nonohinoso a'amumo yokumpohn'nyo enemokosyohumayo'ne syoho engo yalokuhwono. Hofiko wonyoangkafo nifo'malokwofo.

¹² Nom'nehwo Epeefilos sekwoe angoponta'ango huhwo'nji nje a'amufo selalofoho. Kako huhwo Kiłais Jisaskiye syoho ulohofiyohweho. Sıkuno huhwo huhwi kako sekumne'no Mpohumo jomo uliwo'ninngkiso hweho. Ole uliwo'ninngkohi, Anitu sohwosi, kiko a'amu Koulousi somo hofiko kikine'no yokumpohn'nyo lohofo'neso kiko ufo'maho. Hofikimo yokumpohn'nyo engo umokohojo'no hofiko sokafu umo'nife. Jiye huno hopi'nonohinomo hofiko huno uyihwoso'no osomo tifi wokininngkapife. Epeefilos Anitumo jomo ose uliwo'ninngkisofoho.

¹³ Ngko sohwo'ni Epeefilos sohumne'no huno ole niyohi, Kako a'amu Laoutisiyanta'ango sokunonji Hiyelapoulisnta'ango sokunonji sekwo sokunontnne'no sefo'mayo'ne syoho engo yalofoho.

¹⁴ Luk sohwo hwe uyohofaho syoho wonyoangkafo iwo'ninngkiso sohwo'nji Ntemas'i'ngki siko nekwoe a'amufo selalokusiyo.

¹⁵ A'amu Laoutisiya mta'ango Anitumne'no iningkawo'nìngkohofo somo nje a'amufo ulalokwe so'no sekwo ulimno. Nom'ne a'mu Nimifa'nji a'amu kakoe angomo Anitumne'no uhu'mokuwo'nìngkohofo so'njimo nje a'amufo ulalokwe so'no ulimno.

¹⁶ Olo iyoswo losomo sekwo atofo losojwaofikuji a'amu Laoutisiya hofiko Anitumne'no uhu'mokuwo'nìngkohofo somne'no uyimno. Hofiko atofo walife. Nom'ne iyoswo a'amu Laoutisiya somne'no uyahotimaleso hofiko nosejapikujo'no sekwo hoku atofo filimno.

¹⁷ Sekwo Akiposimo ole ulimno. Oso syoho Anitu kijapmmasoso kiko ito'no esyohumahoji ne'njo fiyohoho.

¹⁸ Olo iyoswo sìmo'mjo semti'mokiyoheso nom'ne a'amumo ulahonìngko mtì'mokohoho. I olo hungkuno ae'uyo loso ngko Pouli'ni nje aho'nji mtì'mokalokweno. Nje a'amufo selalokweno. Sekwo ngko impo'angomo humale so'no iningo nìmofikutoho. Anitu kako yo'mayoso wopingo waseloho'montonoho. Ngko Pouli'ni mtì'mokalokweno. Osohopeho.

**Mpohwoe Hungkuno Songofoho
The New Testament and Genesis in the Safeyoka
(Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea
Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Safeyoka
long Niugini**

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ampeeli-Wojokeso (Safeyoka)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2011-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

f526da1e-a607-571c-ba86-56367d7583f3